

«فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک» با مقدمه رئیس جمهور منتشر شد

کتاب «فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک» نوشته محمدحسین ملایری با مقدمه ای از حسن روحانی رئیس جمهور، توسط نشر ققنوس منتشر و راهی بازار نشر شد.

کتاب «فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک» نوشته محمدحسین ملایری با مقدمه ای از حسن روحانی رئیس جمهور، توسط نشر ققنوس منتشر و راهی بازار نشر شد.

به گزارش خبرنگار مهر، کتاب «فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک» نوشته محمدحسین ملایری به تازگی توسط نشر ققنوس منتشر و راهی بازار نشر شده است. این کتاب به غیر از مقدمه مولف، دو مقدمه از دکتر حسن روحانی رئیس جمهور و پروفیسور پاتریک هیلان را در بر می گیرد.

زمینه این کتاب به سال ۱۳۸۷ بر می گردد که نویسنده اثر، وجوهی علم شناختی از پژوهش را به جلسات هفتگی شورای پژوهشی مرکز تحقیقات استراتژیک عرضه می کرد و سپس شورای مذکور به بحث و نقد این مطالب می پرداخت. در جریان همین بحث ها بوده که ملایری به ضرورت بازخوانی پارادایم کلاسیک و مطالعه پارادایم نوی زمینه گرا پی می برد. پدیدارشناسی هرمنوتیک تأثیر زیادی بر بسط روان شناسی شناختی داشته و بنیان فلسفی آن را شکل داده است. تأکید روان شناسی شناختی بر مفهوم «چارچوب» یا «شاکله» اشاره به این رویکرد و ضمناً نشان دهنده مرزبندی آن با روان شناسی های کلاسیک است.

پدیدارشناسی هرمنوتیکی یکی از جریانات مهم در فلسفه علم است که تاریخ آن به هوسرل و هایدگر می رسد. هایدگر خود با علوم طبیعی آشنایی نداشت، اما دانشمندانی مانند پروفیسور پاتریک هیلان و برنارد لونرگان به نحوی شایسته، بینش هایی ارائه کردند که بسیار فراتر از آنچه هایدگر ارائه کرده، بودند. کتاب «فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک» سعی در پرداخت به این دستاوردها دارد.

روحانی در مقدمه خود برای این کتاب نوشته است:

در واقع می توان گفت که با پایان یافتن قرن بیستم، گرایش های کلی، صوری، فرازمینه ای، علم گرایانه و مدعی عینیت، بیش از پیش جای خود را به معرفت های مکانی و زمینه ای و نظریه پردازی های بومی به ویژه در حوزه علوم اجتماعی و سیاسی داده است. فلسفه های علم زمینه ای (مهم ترین آن ها فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک است و اثر حاضر به تشریح آن پرداخته)، در اصل تحت تأثیر جنبش پدیدارشناسی هوسرل و آرای هرمنوتیکی هایدگر شکل گرفته و نگاه متفاوتی را نسبت به تفکر کلاسیک، پیش می کشد. اینک چنین به نظر می رسد که دستاوردهای های فوق، هر روز افق های تازه تری را به روی علم و پژوهش می گشاید. بنابراین لازم است که این تحولات را پایش نموده و دستاوردهای آن را درونی سازیم.

این کتاب ۳ بخش اصلی دارد که عبارت اند از «تمهیدات»، «فلسفه علم هایدگر» و «فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک در علوم طبیعی». این بخش ها در مجموع ۱۳ فصل را شامل می شوند.

بخش اول، ۴ فصل دارد که به ترتیب عبارت اند از: فراهش های فلسفه علم، ناسازگاری های فراهش های فلسفه علم، نقدهای مهم مطرحه بر فلسفه علم تحلیلی، هرمنوتیک.

بخش «فلسفه علم هایدگر» هم ۳ بخش دارد که عناوین شان عبارت است از: دیدگاه های هایدگر متقدم و متاخر در باب علم، نوآوری های هایدگر (ذی مدخل در فلسفه علم او)، طرح افکنش ماته تیکال.

بخش سوم کتاب هم ۶ فصل دارد به ترتیب از این قرار اند: ریشه های انحصاری دانستن هرمنوتیک به علوم انسانی، مضامین مورد توجه در فلسفه علم طبیعی پدیدارشناسی و هرمنوتیک، بنیان های فلسفه علم طبیعی پدیدارشناسی هرمنوتیک، عینیت واقعیت و اندازه گیری در فیزیک از منظر پدیدارشناسی هرمنوتیک، نقد تصویر شایع از علم از منظر پدیدارشناسی هرمنوتیک، مکانیک کوانتومی و فلسفه علم پدیدارشناسی هرمنوتیک.

در قسمتی از این کتاب می خوانیم:

در کتاب شیء چیست؟ هایدگر به پرسش از علم مدرن (به مثابه چیزی در تقابل با علم یونان باستان) می پردازد. او نشان می دهد که ادعاهایی از این دست که علم مدرن ماهیتی تجربی دارد و علم اندازه گیری است، فرق آن را با علم یونان باستان توضیح نمی دهد، زیرا صورت های بنیادین حرکت علم مدرن را مطرح نمی سازد. این صورت بنیادین از دیدگاه هایدگر همانا «رفتار در قبال اشیا و طرح افکنش متافیزیکی شیئیت اشیا» است. از دیدگاه هایدگر این صورت ماته ماتیکال است.

۳. از دیدگاه هایدگر، درست است که سه وجه واقعیت گرایی، روش تجربی و اتکا بر اندازه گیری از ویژگی های علم مدرن است، اما او مشخص می سازد که هیچ یک از این ها ویژگی بنیادین علم مدرن نیست، بلکه ویژگی بنیادین علم مدرن همان امری است که حرکت اساسی آن را معین و بر آن حکومت می کند و این همانا طرح افکنش ماته ماتیکال یا طرح افکنش متافیزیکی درباره شیئیت اشیاست. هایدگر در بیان تفاوت خصوصیات علم مدرن در تقابل با علم باستان و علم قرون وسطی به این نکته اشاره می کند که معمولا در بحث از تفاوت علم جدید با علم قرون وسطی گفته می شود که علم جدید از واقعیت ها آغاز می کند در حالی که علم قرون وسطی از قضایای نظری و مفاهیم کلی شروع می کرد. به نظر هایدگر این مطلب از جهتی درست است، اما به زعم او نباید از نظر دور داشت که هم علوم باستانی و علوم قرون وسطی واقعیات را مشاهده می کردند و هم علم جدید با مفاهیم و قضایای کلی سر و کار دارد؛ به این ترتیب گالیه، یکی از بنیانگذاران علم جدید، از همان حیث مستحق شماتت است که خودش و شاگردانش علم مدرسی را شماتت می کردند!

این کتاب با ۴۰۸ صفحه، شمارگان هزار و ۱۰۰ نسخه و قیمت ۲۹ هزار تومان منتشر شده است.